

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

PHILIPPE LÉGER

esitatud 8. detsembril 2005¹

1. Kas Euroopa patendi omanikul on 27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades² artikli 6 punkti 1 alusel õigus esitada rikkumise asjus hagi mitme eri osalisriikides asutatud ja samasse kontserni kuuluva äriühingu vastu ühele ja samale kohtule, nimelt nendest äriühingutest ühe äriühingu asukohajärgsele kohtule?

2. Hoge Raad der Nederlandenil (Madalmaad) tõusetus sisuliselt selline küsimus kohtuvaidluses, mille poolteks on ühelt poolt kaks Ühendriikides elavat üksikisikut, kelle nimele on registreeritud Euroopa patent meditsiinianalüüsi protseduuri ja vastava varustuse kohta, ning teiselt poolt üheksa

farmaatsiakontserni Roche kuuluvat äriühingut asukohaga Madalmaades, teistes Euroopa riikides ja Ühendriikides, ning mille lähtepunktiks oli asjaolu, et viimati nimetatud rikkusid teatavate kaupade turustamisega kõnealuse patendi omanike õigusi.

3. Mõned aastad tagasi esitas Euroopa Kohutule sarnase küsimuse Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Ühendkuningriik) vaidluses, kus oli tegemist vastastikku esitatud hagidega (kõnealuse patendi rikkumise lõpetamise, seejärel rikkumise vaidlustamise ja tühisuse asjus) ning mille poolteks esmalt Madalmaade ja seejärel Ühendkuningriigi kohtutes olid ühelt poolt Ameerika äriühing, kellele kuulus meditsiinitehnikaalane Euroopa patent, ning teiselt poolt paljud Madalmaades, Ühendkuningriigis ja Ühendriikides asutatud äriühingud.³ Ometi ei teinud Euroopa Kohus lõpuks selles asjas otsust ja pärast poolte erimeelsuste lahendamist kokkuleppel kustutati asi registrist.⁴

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — EÜT 1972, L 299, lk 32. Konventsiooni on muudetud 9. oktoobri 1978. aasta konventsiooniga Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ühinemise kohta (EÜT L 304, lk 1 ja muudetud tekst lk 77), 25. oktoobri 1982. aasta konventsiooniga Kreeka Vabariigi ühinemise kohta (EÜT L 388, lk 1), 26. mai 1989. aasta konventsiooniga Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemise kohta (EÜT L 285, lk 1) ja 29. novembri 1996. aasta konventsiooniga Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemise kohta (EÜT 1997, C 15, lk 1; edaspidi „Brüsseli konventsioon“). Nimetatud konventsiooni konsolideeritud versioon, mida on muudetud nelja ülalmainitud ühinemiskonventsiooniga, on avaldatud EÜT 1998, C 27, lk 1.

3 — Tegemist on kohtuasjaga Boston Scientific jt (C-186/00).

4 — Registrist kustutatud 9. novembri 2000. aasta määrusega.

4. Seevastu on Euroopa Kohtul endiselt lahendada üks Saksamaa kohtu esitatud eelotsuse küsimus, mis vaatamata sellele, et see on tunduvalt erinev, on ometi käesoleva eelotsuse küsimusega seotud.⁵ Kuigi eelnimetatud küsimus puudutab siseriiklikku ja mitte Euroopa patenti, ning ei puuduta Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 kohaldamise tingimusi, kuna kostjaid ei ole palju, vaid ainult selle konventsiooni artikli 16 punktis 4 sätestatud ainupädevuse reegli ulatust patentide registreerimise või kehtivuse osas, omab see siiski tähtsust käesoleva eelotsuse küsimuse uurimisel. Tuleb nimelt sageli ette, et patendi rikkumise asjus algatatud kohtuvaidluses seatakse kahtluse alla patendi kehtivus (kostja poolt rikkumise hagi või hageja poolt nn rikkumise vaidlustamise hagi) nii, et võib olla kasulik uurida kõnealuse artikli 16 punkti 4 seoseid teiste Brüsseli konventsioonis esitatud pädevuseeskirjadega, näiteks artikli 6 punktis 1 esitatud reegluga.

I. Õiguslik raamistik

A. Brüsseli konventsioon

5. 1968. aastal EMÜ asutamislepingu artikli 220 (hiljem EÜ asutamislepingu artik-

kel 220, nüüd EÜ artikkel 293) alusel vastu võetud Brüsseli konventsiooni eesmärk on konventsiooni preambuli kohaselt „tugevdada ühenduses elavate isikute õiguslikku kaitset”.

6. Tegemist on nn. topeltkonventsiooniga selles mõttes, et lisaks tunnustamise ja täitmise eeskirjadele sisaldab see ka otsest kohtualluvust käsitlevaid eeskirju, mis on kohaldatavad alges osalisriigis ehk teisisõnu alates menetluse sellisest faasist, kus tehakse kohtulahend, mida võidakse tunnustada ja täita teises osalisriigis.

7. Otsese kohtualluvuse eeskirjad seonduvad Brüsseli konventsiooni artikli 2 esimeses lõigus sätestatud põhimõttega, mille kohaselt „[k]onventsiooni sätete kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline asukoht on osalisriigis, selle riigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata”. Seega, kui kostja alaline asukoht on ühes osalisriigis, kuulub asi põhimõtteliselt kõnealuse riigi kohtute pädevusse.

8. Selle loogikaga kooskõlas lisatakse kõnealuse konventsiooni artikli 3 esimeses lõigus, et „[i]sikuid, kelle alaline asukoht on osalis-

5 — Pean silmas kohtuasja C-4/03: GAT (Euroopa Kohtus pooleliolev), milles 16. septembril 2004 tegi ettepaneku kohtujurist L. A. Geelhoed.

riigis, saab teise osalisriigi kohtutesse kaevata üksnes käesoleva [II] jaotise 2.–6. jaos sätestatud korras”⁶. Neid eeskirju on mitut liiki.

9. Mõned neist on valikulised. Need võimaldavad hagejal soovi korral esitada hagi kohtusse sellises osalisriigis, mis ei ole kostja alaline asukoht.

10. Sellise juhtumiga on tegemist sama konventsiooni artikli 5 punktis 3 sätestatud kohtualluvuse erieeskirja puhul, mis näeb kahju õigusvastase tekitamise puhul ette, et kostja võib kaevata selle „paiga kohtu[sse], kus kahju on tekitatud”.

11. Nii on ka nimelt Brüsseli konventsiooni artikli 6 punktis 1 esitatud kohtualluvuse erieeskirja puhul, mille kohaselt „[s]ama kostja [kelle alaline asukoht on osalisriigis ja kelle võib põhimõtteliselt kaevata selle riigi kohtutesse vastavalt artiklile 2] võib [kohtusse] kaevata ka juhul, kui kostjaid on mitu, selle paiga kohtusse, kus on neist ühe alaline asukoht”.

12. Teised Brüsseli konventsioonis sätestatud kohtualluvuse eeskirjad eeldavad hagi esitamist ühe osalisriigi kohtutesse, välistades mis tahes teise osalisriigi kohtud. Nende nn ainupädevuse eeskirjade hulka kuulub selle konventsiooni artikli 16 punktis 4 sätestatu. See artikkel näeb ette: „[a]llisest asukohast olenemata on ainupädevad järgmised kohtud: [...] menetluse puhul, mis seonduvad patentide, kaubamärkide, disainilahenduste või muude selliste hoiuleandmisele või registreerimisele kuuluvate õiguste registreerimise või kehtivusega, selle osalisriigi kohtud, kus hoiulevõtmist või registreerimist taotletakse, kus see on toimunud või kus see loetakse toimunuks rahvusvahelise konventsiooni kohaselt [...]”.

13. Pärast 5. oktoobril 1973 Münchenis allakirjutatud Euroopa patentide väljaandmise konventsiooni⁷ jõustumist lisati Brüsseli konventsiooni artikli 16 punktile 4 teine lõik, mis sätestab: „[i]lma, et see mõjutaks [Müncheni] konventsiooni kohast Euroopa Patendiameti pädevust, on iga osalisriigi kohtud alalisest asukohast hoolimata pädevad menetlema sellele riigile antud sellise Euroopa patendi registreerimise või kehtivusega seotud asju [...]”⁸.

6 — Seevastu sätestab Brüsseli konventsiooni artikli 4 esimese lõik: „[k]ui kostja alaline asukoht ei ole osalisriigis, tehakse iga osalisriigi kohtute pädevus kooskõlas artikliga 16 kindlaks selle riigi seaduste kohaselt”.

7 — Käsitlen seda konventsiooni hiljem (edaspidi „Müncheni konventsioon”).

8 — Need sätted lisati Brüsseli konventsiooni 9. oktoobri 1978. aasta konventsioonile Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ühinemise kohta lisatud protokolli artikliga Vd.

14. Brüsseli konventsiooni artiklis 16 esitatud välistavate kohtualluvuse eeskirjade kohustuslikkuse tõttu nõuab konventsiooni artikkel 19, et „[k]ui kohtule esitatud hagi puudutab põhiliselt asja, mida teise osalisriigi kohus on artikli 16 alusel ainupädev läbi vaatama, tuleb kohtul omal algatusel deklaroida enda pädevuse puudumist”.

15. Kõigi nende kohtualluvuse jagamist puudutavate sätete jätkuks näeb Brüsseli konventsioon ette mitu menetlusmehhanismi kohtualluvuse eeskirjade rakendamiseks. Kõnealuste menetluse peatamist ja seotud menetlusi puudutavate mehhanismide eesmärk on vältida erinevate osalisriikide kohtute otsuste vastuolu.

16. Nii on Brüsseli konventsiooni artiklis 21, mis käsitleb peatamist, sätestatud, et kui erinevate osalisriikide kohtutes algatavad ühe ja sama alusega hagide põhjal menetlusi ühed ja samad asjaosalised, peatavad kohtud, kellele hagi on esitatud hiljem, oma menetlused omal algatusel seni, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena, ning seejärel loobuvad oma pädevusest esimese kohtu kasuks.

17. Seoses seotud menetlustega näevad Brüsseli konventsiooni artikli 22 esimene ja

teine lõik ette, et kui eri osalisriikide kohtutes on lahendamisel seotud menetlused ja need on esimeses kohtuastmes pooleli, võivad kõik kohtud peale esimesena hagi saanud kohtu menetluse peatada või ühe poole taotlusel pädevusest loobuda, kui asjaomase riigi õigusaktid võimaldavad seotud menetlusi liita ning esimesena taotluse saanud kohus on pädev mõlemas menetluses. Kõnealuse artikli kolmas lõik täpsustab, et „[m]enetlused loetakse seotuks käesoleva artikli tähenduses, kui nad on sedavõrd tihedalt seotud, et eraldi menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks on otstarbekas nad lahendada koos”.

18. Kohtualluvuse kindlaksmääramist või rakendamist käsitlevate sätete loogikast lähtudes sätestas Brüsseli konventsioon III jaotises lihtsustatud mehhanismi kohtuotsuste tunnustamiseks ja täitmiseks. Kõnealust mehhanismi kohaldatakse osalisriigi kohtute otsuste suhtes nende tunnustamisel ja täitmisel teises osalisriigis ning seda iseloomustab eelkõige asjaolu, et tunnustamisest keeldumise põhjused on piiratud arv ja need on selles konventsioonis ammendavalt loetletud. Nende põhjuste hulka kuulub artikli 27 punktis 3 nimetatud põhjus, st kui algses osalisriigis tehtud otsus „on vastuolus kohtuotsusega, mis on tehtud samade asjaosaliste vahelise vaidluse puhul selles liikmesriigis, kus tunnustamist taotletakse” ning artikli 28 esimeses lõigus ette nähtud põhjus,

kui otsuse teinud riigi kohus on eiranud artiklis 16 esitatud ainupädevuse eeskirju.

aga ühinemine on arutamisel ühenduse patendi loomise raames.

19. Lõpuks näeb Brüsseli konventsiooni VII jaotise konventsiooni seoste kohta teiste rahvusvaheliste konventsioonidega artikli 57 punkt 1 ette, et „[k]onventsioon ei mõjuta teisi konventsioone, millega osalisriigid on ühinenud või ühinevad ja millega reguleeritakse kohtualluvust või kohtuotsuste tunnustamist või täitmist konkreetsetes valdkondas”.

21. Nagu on märgitud kõnealuse konventsiooni artiklis 1, loodi konventsiooniga „[...] osalisriikidele ühine õigussüsteem leiutispatentide väljaandmiseks” ja asutati selleks asutus — Euroopa Patendiamet (edaspidi „EPA”), mille ülesanne on väljastada tsentraliseeritult nn Euroopa patente, mille territoriaalne ulatus aga sõltub patendi taotleja soovist.¹⁰

B. Müncheneri konventsioon

20. Müncheneri konventsioon jõustus 7. oktoobril 1977. Tänapäevaks on sellega ühinenud 31 riiki, nende hulgas kõik need riigid, kes olid põhikohtuasjas vaadeldaval ajal Brüsseli konventsiooni osalised.⁹ Ühendus ei ole selle konventsiooniga ühinenud,

22. Patentide väljastamise ühiseeskirjad on ühtaegu nii sisulist (käsitledes peamiselt patenteeritavate leiutiste määratlust) kui ka menetluslikku laadi, kuivõrd need reguleerivad menetlust, mida EPA kasutab kõnealuste patentide väljastamiseks, ning samuti menetlusi, mida võidakse sama asutuse teistes üksustes algatada hiljem seoses patendi väljastamise osas esitatud vastulausetega. Selline hagi, mida võib esitada üksnes teatava tähtaja jooksul pärast asjaomase patendi väljastamist ja mille aluseks võivad olla vaid teatavad Müncheneri konventsioonis ammen-davalt loetletud põhjused, võib viia kõnealuse patendi kehtetuks tunnistamiseni või selle

9 — Nüüdseks on Müncheneri konventsiooni osalisriigid: Belgia Kuningriik, Prantsuse Vabariik, Luksemburgi Suurhertsogiriik, Madalmaade Kuningriik, Saksamaa Liitvabariik, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, Šveitsi Konföderatsioon, Rootsi Kuningriik, Itaalia Vabariik, Austria Vabariik, Liechtensteini Vürstiriik, Kreeka Vabariik, Hispaania Kuningriik, Taani Kuningriik, Monaco Vürstiriik, Portugali Vabariik, Iirimaa, Soome Vabariik, Küprose Vabariik, Türgi Vabariik, Bulgaaria Vabariik, Eesti Vabariik, Slovaki Vabariik, Tšehhi Vabariik, Sloveenia Vabariik, Ungari Vabariik, Rumeenia Vabariik, Poola Vabariik, Islandi Vabariik, Leedu Vabariik ja Läti Vabariik.

10 — Müncheneri konventsiooni artikkel 3 sätestab: „Euroopa patendi väljaandmist võib taotleda ühe või mitme lepinguosalise riigi suhtes”.

kehtimajäämiseni omaniku poolt vastulausemenetluse käigus tehtud muudatustega.¹¹

samadele tingimustele mis selle riigi siseriiklik patent, kui käesolevas konventsioonis ei ole teisiti sätestatud”.

23. Väljaspool neid ühiseeskirju kohaldatakse Euroopa patendite suhtes jätkuvalt selle osalisriigi siseriiklikke õigusnorme, mille suhtes patent välja anti. Nimelt jaguneb kõnealune Euroopa patent väljastamise hetkest alates „siseriiklike patentide kimbuks”¹².

25. Samamoodi näeb kõnealuse konventsiooni artikli 64 lõige 1 ette, et „[...] Euroopa patent tagab alates patendi väljaandmise teate avaldamisest [...] selle omanikule igas osalisriigis, mille suhtes patent on välja antud, samad õigused, mis talle annab selles riigis välja antud siseriiklik patent”. Sama artikli lõige 3 lisab, et „Euroopa patendi rikkumise korral rakendatakse siseriiklikku õigust”¹³.

24. Seega näeb Müncheni konventsiooni artikli 2 lõige 2 ette, et „Euroopa patendil on igas lepinguosaliselises riigis, kelle jaoks ta on välja antud, samasugune toime ning ta allub

26. Euroopa patendi seesugune samastamine siseriikliku patendiga ei väljendu mitte ainult sellele nendesamade seaduste kohaldamises, mida kohaldatakse siseriikliku patendi suhtes selle kaitsmiseks igas osalisriigis, millele nimetatud Euroopa patent on väljastatud, vaid põhimõtteliselt ka (välja arvatud vastulause korral EPA-s) seda, et selliste patentidega seotud vaidluste lahendamine on iga asjassepuutuva osalisriigi siseriiklike kohtute pädevuses.

11 — Müncheni konventsiooni artikli 99 lõige 1 näeb ette, et üheksa kuu jooksul pärast Euroopa patendi väljaandmise teate avaldamist võib iga isik esitada Euroopa Patendiametile vastulause väljaantud Euroopa patendi kohta. Kõnealuse konventsiooni artikli 105 lõike 1 kohaselt võib Euroopa patendi kohta vastulause esitamisel iga kolmas isik, kes tõestab, et tema vastu on alustatud sama patendi puhul patendiõiguste rikkumise menetlust, pärast vastulause tähtaja lõppemist sekkuda vastulause menetlusse, kui ta teatab menetluse sekkumisest kolme kuu jooksul patendiõiguste rikkumise menetluse algusest. Ikka sama artikli kohaselt on see sekkumisõigus ka igal kolmandal isikul, kes tõestab, et patendiomanik on palunud tal lõpetada oletatav patendiõiguste rikkumine ning ta on alustanud kohtumenetlust tõestamaks, et ta ei riku patenti. EPA suur apellatsioonikoda täpsustas selle mehhanismi eesmärgi oma 11. mai 1994. aasta otsuses asjas G-1/94: Allied Colloids (*OJ OEB* 1994, 787, punkt 7) järgmiselt: „[...] tsentraliseeritud menetlusega saab EPA-s juhtudel, kus patendiõiguste rikkumise ja tühistamise menetlusi tuleks vastasel korral samal ajal läbi viia siseriiklikes kohtutes, vältida asjatut topelttööd, vähendades ka sama patendi kehtivuse suhtes tehtavate vastuoluliste otsuste ohtu [...]”. [mitteametlik tõlge]

12 — Selle väljendi, mida tavaliselt kasutatakse Euroopa patendi eripära määratlemiseks, on kasutuses kinnitanud EPA läbiivaatavad üksused. Vt eelkõige viimase suure apellatsioonikoja 3. novembri 1992. aasta otsus asjas G-4/91: Spanset (*OJ OEB* 1993, 707, punkt 1).

13 — Euroopa Patendiameti suur apellatsioonikoda selgitas oma 11. detsembri 1989. aasta otsuses asjas G-2/88: Mobil Oil III (*OJ OEB* 1990, 93, punkt 3.3, kohtujuristi kursiv) selle sätte mõtet järgmiselt: „[...] Euroopa patendist omanikule tulenevad õigused (EPK artikli 64 lõige 1) on seaduslikud õigused, mille võib omanikule anda konkreetse osalisriigi seadus, näiteks selles suhtes, millised kolmandate isikute teod kujutavad endast patendiõiguste rikkumist, ja millised õiguskaitsevahendid tal on rikkumiste vastu”. [mitteametlik tõlge]

27. See põhimõte kehtib nii Euroopa patendi rikkumise asjus algatatud vaidluste kui ka patendi kehtivust puudutavate vaidluste suhtes,¹⁴ kusjuures täpsustatakse, et vastavalt Müncheneri konventsiooni artiklile 138 omab Euroopa patendi tühistamine ühe osalisriigi kohtu poolt mõju üksnes selle riigi territooriumil ja mitte teiste osalisriikide territooriumil, vastupidi juhtudele, kui sellise patendi tunnistab kehtetuks EPA, sest seda otsust kohaldatakse sel juhul kõikide nende osalisriikide territooriumil, kelle suhtes kõnealune patent väljastati.

28. Euroopa patendi rikkumise ja patendi kehtivuse asjus algatatud kohtuvaidlustes võib tekkida küsimus, milline on sisuliselt sellisele patendile omistatava kaitse täpne ulatus, see tähendab, milline täpselt on patendi kui intellektuaalomandi õiguse teh-

niline objekt.¹⁵ Sellise küsimuse lahendamisel järgitav meetod on kehtestatud Müncheneri konventsiooni artiklis 69. Selle artikli lõike 1 kohaselt tuleb Euroopa patendiga (või sellise patendi taotlusega) antud õiguskaitse ulatus kindlaks määrata patendinõudluse sisuga, täpsustades, et patendinõudluse tõlgendamisel peab siiski arvestama juurdekuuluvat kirjeldust ja jooniseid.¹⁶ Kandes hoolt selle eest, et arvukate osalisriikide pädevad asutused ei määratleks neid nõudeid erinevalt, lisati sellele konventsioonile tõlgendusprotokoll nimetatud artikli 69 kohta.¹⁷

14 — Sellele aspektile juhtis tähelepanu EPA suur apellatsioonikoda oma otsuses eespool viidatud otsuses Spanset. Sellest paremini aru saamiseks tsiteerin ma kõnealuse otsuse punkti 1 terviklikult (kohtujuristi kursiiv): „Euroopa patent tagab omanikule alates patendi väljaandmise teate avaldamisest samad õigused igas lepinguosalises riigis, kelle jaoks see on välja antud (EPK artikkel 2 ja artikli 64 lõige 1). Sellest saab niisiis *siseriiklike patentide kogum* asjaomaste riikide eraldi kohtualluvustes. Registreeritud Euroopa patendi väidetavaid rikkumisi käsitleb siseriiklik õigus (EPK artikli 64 lõige 3). *Rikkumismenetlust* võib *algatada patendiomanik igas osalisriigis, mille suhtes patent on antud, igal ajal pärast patendi väljaandmist*. EPK V osas (artiklites 99–105) sätestatakse „vastulausemenetlus“, mille raames võib iga isik üheksa kuu jooksul pärast Euroopa patendi väljaandmise teate avaldamist esitada Euroopa Patendiametile vastulause väljaantud Euroopa patendi kohta, ning võib seeläbi tsentraliseeritud vastulausemenetlustes nõuda EPA vastulausete osakonnas, et patent tunnistataks kehtetuks ühel või mitmel nimetatud põhjusel. Kehtetuks tunnistamise toime on sätestatud EPK artiklis 68. *Vastulausemenetlused on seega erand eespool lõikes 1 sätestatud üldreeglist, mille kohaselt ei kuulu väljaantud Euroopa patent enam EPA pädevusse, vaid kujutab endast siseriiklike patentide kimpu, millest igaüks eraldi kuulub eri riikide kohtualluvusse*. [mitteametlik tõlge]

15 — See küsimus võimaldab kindlaks määrata Euroopa patendi omaniku õiguste ulatuse väidetavate patendiõiguse rikkumiste suhtes. See võimaldab ka teada saada, kas asjaomast patenti võib kuulutada tühiuks põhjusel, et vastavalt Müncheneri konventsiooni artikli 138 lõike 1 punktile d on kõnealuse patendi kaitseulatust laiendatud.

16 — Leiutise olemus tuleb Euroopa patenditaotluses nii selgelt ja täielikult avada, et vastava ala asjatundja saab selle teostada (Müncheneri konventsiooni artikkel 83). Patendinõudlus näitab objekti, millele kaitset taotletakse. Patendinõudlus peab olema selge, napisõnaline ja tuginema leiutiskirjeldusele (kõnealuse konventsiooni artikkel 84). Patendinõudlused, kirjelduse ja joonised, mis tuleb patenditaotlusele lisada, avaldab EPA oma väljaannetes (sama konventsiooni artikli 78 lõige 1 ning artiklid 93 ja 98).

17 — See protokoll, mis jõustus 1978. aastal (ehk üks aasta pärast Müncheneri konventsiooni jõustumist), sisaldab järgmisi sätteid:

„Artiklit 69 ei tohi tõlgendada tähenduses, et Euroopa patendiga antud kaitse ulatus on kindlaks määratud patendinõudluse kitsas ja sõnasõnalises tähenduses ning et kirjeldus ja joonised on mõeldud ainult patendinõudlustes võimaliku mitmetähenduslikkuse kõrvaldamiseks. Seda ei tule tõlgendada ka tähenduses, et patendinõudlused on mõeldud üksnes suuniseks, ja et kaitse laieneb ka sellele, mida patendi omanik soovis kirjelduse ja joonistega tutvunud oma ala asjatundja arvates kaitsta. Artiklit 69 tuleb seevastu tõlgendada tähenduses, et see määratleb nende äärmuslike olukordade vahel positsiooni, mis tagab samal ajal õiglase kaitse taotlejale ja mõistliku kindluse kolmandatele isikutele“. [mitteametlik tõlge]

II. Põhikohtuasja asjaolud ja menetlus

29. F. Primus'ele ja M. Goldenberg'ile, kelle elukoht on Ameerika Ühendriikides, kuulub kaasomandina Euroopa patent, mis väljastati neile 1992. aastal kümne osalisriigi — Austria Vabariigi, Belgia Kuningriigi, Šveitsi Konföderatsiooni, Saksamaa Liitvabariigi, Prantsuse Vabariigi, Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriigi, Liechtensteini Vürstiriigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi, Madalmaade Kuningriigi ja Rootsi Kuningriigi — suhtes.

30. Patent anti ühelt poolt immunoloogilise analüüsi jaoks, mis on mõeldud kartsinoembrüonaalse antigeeni (nn „CEA”) tuvastamiseks seerumi- või plasmaproovis, ja teiselt poolt nende antikehade tiitrimiseks kasutatavate seadmete kohta, mida nimetatakse „immunoloogilise tiitrimise komplektiks” või „CEA komplektiks”. Nimetatud leiutis paistab olevat väga oluline teatud vähivormide sõeluuringutes või koguni ravis.

31. 1997. aastal algatasid selle patendi omanikud ja Ameerika Ühendriikide õiguse alusel asutatud äriühing Immunomedics

(kellele nähtavasti kuulub ainulitsents selle patendi kohta)¹⁸ Rechtbank te's-Gravenhage's (Haagi esimese astme kohus) menetluse ajutiste meetmete kohaldamiseks¹⁹ Madalmaades asutatud äriühingu Roche Nederland BV ning ühtlasi kaheksa Roche kontserni kuuluva äriühingu – asukohaga vastavalt Ameerika Ühendriikides, Belgias, Saksamaal, Prantsusmaal, Ühendkuningriigis, Šveitsis, Austrias ja Rootsis – vastu. Selle patendiõiguste rikkumise lõpetamise hagiga heitsid nad viimati nimetatutele ette neile kuuluvast Euroopa patendist tulenevate õiguste rikkumist seeläbi, et CEA komplekte turustatakse nimetuse Cobas Core CEA EIA all.

32. Eelotsusetaotlusest nähtub, et kaheksa väljaspool Madalmaad asutatud äriühingut vaidlustasid asja arutava kohtu pädevuse ja väitsid sisuliselt, et patendiõiguste rikkumist ei ole toimunud, ning vaidlustasid asjaomase Euroopa patendi kehtivuse.²⁰

33. Pädevuse puudumise tõenduseks väitsid nad Euroopa Kohtu 27. septembri 1988. aasta

18 — Vt Madalmaade valitsuse märkused, punkt 3, ja Euroopa Ühenduste Komisjoni märkused, joonealune märkus 1.

19 — Näib, et see hagi esitati *kort geding*'i nime all tuntud kiirmenetluses, mille võib algatada, ilma et oleks vaja menetlust algatada põhiküsimuses. Selle menetluse tunnused ja selle raames määratud teatavate meetmete olemust on Euroopa Kohus kontrollinud 17. novembri 1998. aasta otsuses kohtuasjas C-391/95: Van Uden (EKL 1998, lk I-7091, punktid 43–47) ja 27. aprilli 1999. aasta otsuses kohtuasjas C-99/96: Mietz (EKL 1999, lk I-2277, punktid 34–39 ja 43). Vt ka minu ettepanek, mille alusel tehti eespool viidatud kohtuotsus Van Uden (punktid 19–21 ja 108–120).

20 — Vt eelotsusetaotluse prantsuskeelne versioon, punktid 2 ja 6.

kohtuotsusele Kalfelis²¹ viidates, et korra-kohtuotsusele Kalfelis²¹ viidates, et korra-

34. Rechtbank te's-Gravenhage lükkas 1. oktoobri 1997. aasta otsusega väite pädevuse puudumise kohta tagasi, kuid jättis hagejate nõudmised põhiküsimuses rahuldamata.

35. Täpsemalt otsustas see kohus, et ta on Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 alusel pädev läbi vaatama hagsid äriühingute vastu, mis on asutatud mujal osalisriikides peale Madalmaade. Šveitsis ja Ühendriikides asutatud äriühingute vastu esitatud hagide suhtes leidis ta, et ta on samuti pädev neid läbi vaatama vastavalt 16. septembri 1988. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades²² artikli 6 punkti 1 ning siseriikliku õiguse alusel, tulenevalt Brüsseli konventsiooni artikli 4 esimesest lõigust.

21 — 27. septembri 1988. aasta otsus kohtuasjas 189/87 (EKL 1988, lk 5565).

22 — (EÜT L 319, lk 9; edaspidi „Lugano konventsioon“). See on üks Brüsseli konventsiooniga nn „paralleelne“ konventsioon, sest selle sisu on peaaegu sama. Nii vastab selle artikli 6 punkt 1 täpselt Brüsseli konventsiooni artikli 6 punktile 1. Lugano konventsiooniga on ühinenud kõik Brüsseli konventsiooni osalisriigid ning Islandi Vabariik, Norra Kuningriik, Šveitsi Konföderatsioon ja Poola Vabariik.

36. Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 osas lükkas Rechtbank te's-Gravenhage tagasi kostjate argumendi, et iga asjaomase riigi jaoks on olemas eraldi patent, ja seda põhjusel, et vastavalt Müncheneri konventsiooni artiklile 69 tuleb Euroopa patenti tõlgendada kõikides nendes riikides ühtemoodi, nii et tema arvates on välistatud, et patendiõiguste rikkumist tuvastatakse ühes riigis ja mitte teistes. Kohus lisis, et kõik kõnealused äriühingud kuuluvad samasse kontserni, nii et nõuded on vastavalt kohtuotsuses Kalfelis kehtestatud nõudele tiheidalt seotud. Lõpuks rõhutas ta, et pealegi andis Euroopa Kohus 6. detsembri 1994. aasta kohtuotsuses Tatry²³ „seotud menetluste“ mõiste Brüsseli konventsiooni artikli 22 kolmanda lõike tähenduses laia tõlgenduse, mis hõlmab „kõiki juhte, kus on oht, et võidakse teha vastuolulised otsused, isegi kui otsuseid võidakse täita eraldi ja kui nende õiguslikud tagajärjed ei ole vastastikku välistavad“²⁴. Tema arvates on antud juhul tegemist just sellega, sest menetlused käsitlevad juhtumeid, kus rikutud on õigusi, mis tulenevad eri patentidest, kuigi nende patentide sõnastus on sama.

37. Hagejad esitasid selle kohtuotsuse peale kaebuse ja laiendasid oma nõuet, nõudes ühelt poolt, et kostjaid kohustatakse esitama teatavat teavet, võtma ostjatelt tagasi kõik vaidlusalused tooted, hävitama preparaadid ja tagasi võetud preparaadid, ning teiselt

23 — 6. detsembri 1994. aasta kohtuotsus C-406/92 (EKL 1994, lk I-5439).

24 — *Ibidem*, punkt 53.

poolt, et nimetatud kostjatelt mõistetakse välja hüvitis tekitatud kahjude eest või hagejate patendiõiguste rikkumise teel teenitud tulud.²⁵

38. Gerechtshof te's-Gravenhage kinnitas 27. juuni 2002. aasta kohtuotsusega esimese kohtuastme otsust pädevuse puudumise kohta ja tühistas selle põhiküsimuses.

39. Mis puudutab konkreetsemalt põhiküsimust, siis nimetatud apellatsioonikohus keelas kostjatel karistusmaks ähvardusega Euroopa patendi rikkumise kõikides asjaomastes riikides, andes neile korralduse esitada hagejatele mitmesuguseid tõendeid vaidlusaluste rikkumistegude ulatuse kindlaksmääramiseks (vaidlusaluste toodete kogused ja ostjate andmed), ning mõistis neilt välja hüvitise hagejatele tekitatud kahjude eest, mis tuleb tasuda hiljem.

40. See kohtuotsus kuulutati täidetavaks tingimusel, et hagejad tasuvad 2 miljoni euro suuruse tagatise.²⁶

25 — Vt eelotsusetaotlus, punktid 2 ja 3.

26 — Vt eelotsusetaotlus, punktid 3 ja 4.

41. Kostjateks olevad äriühingud esitasid Hoge Raad der Nederlandenile kassatsioonikaebuse.²⁷ F. Primus ja M. Goldenberg esitasid vastuapellatsiooni.²⁸

III. Eelotsuse küsimused

42. Arvestades poolte esitatud teese, milles sisuliselt korratakse esimeses kohtuastmes võetud seisukohti, otsustas Hoge Raad der Nederlanden menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas selliste patendi rikkumist käsitlevate hagide, mille Euroopa patendi omanik on esitanud esiteks kostja vastu, kelle asukoht on liikmesriigis, kus tunnustamist taotleti, ja teiseks kostjate vastu, kelle asukohad on muudes osalisriikides peale selle, kus tunnustamist taotleti, ning kellele patendi omanik heidab ette seda, et nad on rikkunud kõnealust patenti ühes või mitmes osalisriigis, vahel eksisteerib seos, mis on vajalik Brüsseli konventsiooni artikli 6 lõike 1 kohaldamiseks?

27 — Põhikohtuasja poolte olukorrrast arusaamise lihtsustamiseks nimetan ma koncerni Roche äriühinguid edasi „kostjateks”, kuigi kassatsioonimenetluses on nad hagejad.

28 — Samas tähenduses nimetan ma asjaomase patendi omanikke edasi „hagejateks”, kuigi kassatsioonimenetluses on nad kostjad.

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav ega saa olla tingimusteta jaatav, siis millistel asjaoludel selline seos eksisteerib, ning kas sellega seoses on oluline

— et kostjad kuuluksid ühte ja samasse kontserni?

— kostjate ühine käitumine, mis tuginneb ühisele tegutsemisviisile, ning kui vastus on jaatav, siis kas seejuures omab tähtsust koht, kus selline ühine tegutsemisviis on välja töötatud?

— et erinevate kostjate poolt väidetatult toime pandud rikkumised oleksid samad või peaaegu samad?”

gendada nii, et seda kohaldatakse kohtuvaidlustes Euroopa patendi rikkumise asjus, milles on esitatud hagi mitme eri osalisriikides asutatud äriühingu vastu tegude osas, mis olevat toime pandud kõigi nende riikide territooriumidel, eelkõige juhul, kus kõnealused äriühingud, kes kuuluvad samasse kontserni, olevat toiminud ühtemoodi või sarnaselt ühise tegutsemisviisi järgi, mille on välja töötanud ainult üks nendest äriühingutest.

44. Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutas,²⁹ puudutab tema küsimus paljudes Brüsseli konventsiooni osalisriikides asutatud äriühingute olukorda, ja mitte Madalmaades asutatud äriühingu olukorda (see tähendab Belgias, Saksamaal, Prantsusmaal, Ühendkuningriigis, Austrias ja Rootsis asutatud äriühingud), samuti kaudselt Lugano konventsiooni osalisriigis Šveitsis asutatud äriühingu olukorda. Nagu ma juba märkisin, laienevad peaaegu kõik viimati nimetatud konventsiooni eeskirjad (näiteks nimelt artikli 6 punkt 1) veel teistele riikidele peale Brüsseli konventsiooni osalisriikide nii, et kõnealuse artikli tõlgendamine Euroopa Kohtu poolt on ülekantav vastavale Lugano konventsiooni artiklile.

IV. Eelotsuse küsimuste mõte ja ulatus

43. Nende kahe küsimusega, mida tuleks käsitleda koos, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt seda, kas Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 tuleb tõl-

45. Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus ühtlasi märkis, ei puuduta käesolev eelotsu-

29 — Eelotsusetaotlus, punktid 4.3.5 ja 4.4.

setaotlus seega Ühendriikides, see tähendab kolmandas riigis asutatud äriühingu olukorda (nii Brüsseli kui ka Lugano konventsioonis). Nimelt reguleerivad Brüsseli konventsiooni artikli 4 esimese lõigu alusel selle äriühingu olukorda põhimõtteliselt Madalmaade Kuningriigis – see tähendab osalisriigis, mille kohtule hagi esitati – kehtivad kohtualluvuse eeskirjad.

46. Veel tuleb täpsustada eelotsuse küsimuste ulatust. Eelotsusetaotlusest nähtub, et selles etapis kuulub põhikohtuasi kiirmenetluse, mis on mõeldud ajutiste või kaitsemeetmete võtmiseks Brüsseli konventsiooni artikli 24 tähenduses.³⁰ Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei küsi Euroopa Kohtult mitte artikli 24, vaid ainult kõnealuse konventsiooni artikli 6 punkti 1 kohaldamise tingimuste kohta. On aga üldteada, et sama konventsiooni artiklite 2 ja 5–18 kohaselt on kohus, kes on pädev kohtuasja põhiküsimust

arutama, pädev määrama ka vajalikeks osutuvaid ajutisi või kaitsemeetmeid, nii et ei ole vaja kasutada artiklit 24.³¹ Seega tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus oma küsimustega tegelikult teada, kas Madalmaade kohtud on pädevad arutama tervet põhikohtuasja kõikides menetlusjärgkudes, see tähendab samal ajal ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustava kohtuna ja põhikohtuasja arutava kohtuna.

47. Tuleb ühtlasi rõhutada, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei küsi Euroopa Kohtult, millised on seosed kõnealuse konventsiooni artikli 6 punkti 1 ja artikli 16 punkti 4 vahel, mis — tuletan meelde — sätestab, et „[a]llalisest asukohast olenemata on ainupädevad järgmised kohtud: [...] menetluste puhul, mis seonduvad patentide [...] registreerimise või kehtivusega, selle osalisriigi kohtud, kus hoiulevõtmist või registreerimist taotletakse, kus see on toimunud või kus see loetakse toimunuks rahvusvahelise konventsiooni kohaselt”.

30 — 26. märtsi 1992. aasta otsuses kohtuasjas C-261/90: Reichert ja Kockler (EKL 1992, lk I-2149, punkt 34) täpsustas Euroopa Kohus, et need on „meetmed, mis konventsiooni kohaldamisalas kuuluvates valdkondades aitavad säilitada olemasolevat faktilist või õiguslikku olukorda, et tagada õigusi, mille tunnustamist taotletakse muu hulgas põhikohtuasja lahendamiseks pädevas kohtus”. Eelotsusetaotluse esitanud kohus vaidlustatud kohtuotsuses määratud meetmed või vähemalt mõned neist näivad vastavat sellele määratlusele. See kehtib eelkõige meetme kohta, mis seisneb asjaomase Euroopa patendi otseste rikkumiste keelamises kõikides nimetatud riikides, kuna selline meede näib olevat mõeldud faktilise või õigusliku olukorra säilitamiseks, et tagada kõnealuse patendi omaniku õigused kolmandate isikute suhtes seni, kuni põhikohtuasja arutav kohus nende üle otsustab. Mis puutub kostjatele tehtud kohtu korraldusse esitada hagejatele teatavaid tõendeid, mis sarnaneb menetlustoiminguga, siis seda tasakaalustab hagejatele pandud kohustus seada kahe miljoni euro suurune tagatis kõnealuste meetmete ajutise tagamiseks.

48. Tõsi küll, 15. novembri 1983. aasta kohtuotsuses Duijnstee tõlgendas Euroopa Kohus neid sätteid kitsalt, piirates nendes ette nähtud ainupädevuse eeskirja kohaldamise vaidlustega, mis puudutavad patentide kehtivust, olemasolu või tühistamist või varasemast hoiuleandmisest tuleneva prioriteediõiguse nõudmist, jättes välja muud

31 — Vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsused Van Uden, punkt 19, ja Mietz, punkt 40.

vaidlused, näiteks patendiõiguste rikkumise.³²

49. Siiski võib tekkida küsimus patendiõiguste rikkumist käsitlevate vaidluste Brüsseli konventsiooni artikli 16 punkti 4 kohaldamisalast sellise väljajätmise täpse ulatuse kohta.

50. Täpsemalt võib küsida, kas see väljajätmine on üldine, nii et kõnealune artikkel ei ole kohaldatav isegi siis, kui patendiõiguste rikkumist käsitleva vaidluse raames vaidlustatakse asjaomase patendi kehtivus.

51. Patendiomaniku õiguste rikkumise tunnuste kindlaksmääramine eeldab tingimata, et kõnealune patent on kehtiv. Ent enamik kostjaid patendiomaniku ainuõiguse rikkumist käsitlevas menetluses vaidlustavad patendi kehtivuse. Just sellega ongi tegemist põhikohtuasjas.³³ Sellest tuleneb, et patendiõiguste rikkumise asjus alatatud vaidluse lahendamiseks peab asja arutav kohus kõige sagedamini otsustama asjaomase patendi kehtivuse üle.

52. Juhul, kus Brüsseli konventsiooni artikli 16 punktis 4 sätestatud ainupädevuse eeskiri on selliste kohtuvaidluste suhtes kohaldatav, ongi kohaldatav ainult see ja mitte ükski teine kõnealuses konventsioonis sätestatud kohtualluvuse eeskiri, näiteks sama konventsiooni artikli 6 punktis 1 sätestatu.

53. Järelikult tõusetub küsimus kõnealuse artikli 6 punkti 1 kohaldamisest patendiõiguste rikkumist käsitlevas vaidluses, kus vaidlustatakse selle patendi kehtivus (nagu põhikohtuasjas) üksnes juhul, kus Brüsseli konventsiooni artikli 16 punkt 4 ei ole sellise vaidluse suhtes kohaldatav.

54. Seega tuleb kõigepealt vaadelda küsimust, kas kõnealuse konventsiooni artikli 16 punkt 4 on vaidluse suhtes kohaldatav, ning seejärel seda, kas kohaldatav on artikli 6 punkt 1.

55. Nagu ma juba märkisin, esitati esialgne küsimus Euroopa Kohtule eespool viidatud kohtuasjas GAT, mis on praegu pooleli.³⁴ Kohtul tuleb seega see küsimus otsustada enne käesoleva eelotsusetaotluse küsimuste uurimist.

32 — 15. novembri 1983. aasta otsus kohtuasjas 288/82 (EKL 1983, lk 3663, punktid 23–25).

33 — Eelotsusetaotlusest nähtub, et kaheksa väljaspool Madalmaad asutatud äriühingut, kellele heidetakse ette patendiõiguste rikkumist, vaidlustasid nimelt asjaomase Euroopa patendi kehtivuse. Vt käesoleva ettepaneku punkt 32.

34 — Vt käesolev ettepanek, punkt 4.

56. Eelotsuse küsimuste ulatuse kindlaksmääramiseks on vaja veel ühte täpsustust. Nagu paljud pooled rõhutasid,³⁵ kujutab Euroopa Kohtusse pöördumine endast hiljutist kohtupraktikal põhinevat suundumust, mis tekkis Madalmaades 1990. aastate alguses, ja mis vallandas elava arutelu osalisriikides, eelkõige Ühendkuningriigis, kus see tekitas tõsist skepsist ja oli aluseks, nagu ma juba märkisin (käesoleva ettepaneku punktis 3), ühe varasema eelotsuse taotluse esitamisele, kuid mis ise jäi lõpuks lahendamata.

57. Kuna sellise ühe riigi kohtupraktikast ajendatud suundumuse alusel on taas jõutud Euroopa Kohtusse, ei oleks ülearune seda lühidalt tutvustada.

58. Kõigepealt tõlgendasid Madalmaade kohtud 1990. aastate alguses Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 laialt, kuni selleni, et seda kohaldati kõikidele vaidlustele Euroopa patendi rikkumise asjus, kus paljudele kostjatele (asukohaga Madalmaades ja teistes osalisriikides) heideti ette täpselt ühesuguste või sarnaste tegude toimepanemist iga riigi territooriumil.

59. Seejärel, 1990. aastate lõpus lähtuti sellisest kohtupraktikast ainult vaidlustes, kus kostjateks olid samasse kontserni kuuluvad äriühingud, kes olid toiminud ühise tegutsemisviisi järgi, mille oli põhiliselt välja töötanud Madalmaades asutatud äriühing. See uus kohtupraktika suund, mida tuntakse teooria „the spider in the web” nime all, keskendub seega kostjate vastavale rollile süükspandud tegude toimepanekul. Sellest teooriast, millest lähtus *Gerechthof te's-Gravenhage* (Haagi apellatsioonikohus) 23. aprilli 1998. aasta põhimõttelisest kohtuotsusest kohtuasjas *Expandable Grafts/Boston Scientific*, on suuresti inspireeritud teine käesolevas kohtuasjas esitatud eelotsuse küsimus. See teine küsimus, mille ma ühendasin küsimuste ümbersõnastamisel üheks ja samaks esimesega, mõjutab otseselt sellise siseriikliku kohtupraktika võimalikku edasikestmist.

60. Nüüd kui need täpsustused eelotsuse küsimuste mõtte ja ulatuse kohta on tehtud, tuleks neid analüüsida korraga.

V. Õiguslik analüüs

61. Enne eelotsuse küsimuse sisulist analüüsimist teen sissejuhatavad märkused patendiõiguse rikkumise kui sellise kohta.

35 — Vt märkused, mille esitasid hagejad (punktid 18–20), kostjad (punktid 50–56), Madalmaade (punkt 12) ja Ühendkuningriigi valitsus (punktid 34–37).

A. Sissejuhatavad märkused patendiõiguste rikkumise kui sellise kohta

tult ära leiutajate tööd ja vaeva, samas kui viimati nimetatute õigused on patendiga kaitstud.

62. Intellektuaalomandi õiguste kaitse küsimus on oma olemuselt rahvusvahelise mõõtmeaga, mis on muide õigustanud mitme rahvusvahelise konventsiooni ja teatavate ühenduse teisese õiguse aktide vastuvõtmist. See kehtib eelkõige sel määral, kuivõrd patendiõiguste rikkumine on ülemaailmne nähtus.

65. Kuigi siseriiklike õigusnormide lähendamise protsessi alustati juba mitme aasta eest, on leiutispatentide kaitse tase ikkagi väga erinev. See ei ole muide jäänud märkamatuks patendiõiguste rikkujatele, kes ei kõhkle oma toiminguid selle järgi seadmast, et asuda tegutsema pigem ühes kui teises riigis.

63. Eelkõige puudutab eelnimetatud fenomen leiutispatentide omanike huve meditsiini ja farmaatsia alal.³⁶

66. Nendel tingimustel võib õigusega oodata, et selline siseriiklike õigusnormide kestev ebavõrdsus leiutispatentide kaitse osas toob Euroopa patendi omanike õiguste kaitseks esitatud hagidega seoses paratamatult kaasa menetluste killustumise eri osalisriikide kohtute vahel.

64. Kõnealuses valdkonnas leiutiste väljatöötamiseks tehtud investeeringud on üldjuhul väga suured, mistõttu on selliste investeringute tasuvuse tagamiseks vaja leiutist kasutada paljudes riikides. Lisaks sellele, et patendiõiguste rikkumine kujutab endast ohtu rahvatervisele, on see ka eriliselt ebaaus konkurentsiaht, millega kasutatakse lubama-

67. Kui õiguspärane selline püüdlus ka ei oleks, ei ole see ometigi iseenesest piisav selleks, et õigustada Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 kohaldamise tingimuste laialt tõlgendamist.

36 — Komisjoni 15. oktoobri 1998. aasta rohelisest raamatust võltsimise ja piraatluse vastase võitluse kohta siseturul [KOM(98) 569 (lõplik), lk 4] nähtub, et ravimitööstus on üks kõige enam võltsingute läbi kannatanud sektoreid maailmas. Selles sektoris toime pandud võltsingud/patendiõiguste rikkumised moodustavad 6% kõigist selle nähtuse juhtudest maailmas.

68. Minu arvates ei ole ühenduse ja rahvusvahelise õiguse praeguses seisus selle konventsiooni artikli 6 punkt 1 kohaldatav

Euroopa patendi omaniku ainuõiguse rikkumist käsitleva menetluse suhtes, milles mitut äriühingut, kes on asutatud eri osalisriikides, süüdistatakse tegudes, mis on väidetavalt toime pandud iga osalisriigi territooriumil, isegi juhul, kui need samasse kontserni kuuluvad äriühingud on toimunud ühtemoodi või sarnaselt ühise tegutsemisviisi järgi, mille on põhiliselt välja töötanud ainult üks neist.

69. Kui see lahendus näib kindlasti mittehuldav ja toob lõpuks esile praeguse süsteemi piirid, siis tuleb sellega ometi arvestada praegu, vähemalt põhikohtuasja asjaolude toimumise ajal.

70. Paljud argumendid räägivad Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 kohaldamise tingimuste kitsalt tõlgendamise kasuks. Need puudutavad esiteks selle artikli kohaldamiseks nõutava tiheda seose olemust, teiseks selle tagajärgi Euroopa patendi rikkumist käsitlevatele vaidlustele; kolmandaks kõnealuse konventsiooni artikli 16 lõikes 4 sätestatud ainupädevuse eeskirja mõju selliste vaidluste lahendamisele, ja neljandaks tulevikuväljavaateid selles valdkonnas. Käsitlen kõiki neid argumente järgemööda.

B. Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 kohaldamiseks nõutava seotuse olemus

71. Eespool viidatud kohtuotsuses Kalfelis otsustas Euroopa Kohus, et „[a]rtikli 6 [punktis] 1 sätestatud reeglit kohaldatakse [...] siis, kui mitme kostja vastu esitatud hagide vahel on seos nende esitamise hetkel, st kui on olemas huvi neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos eri menetlustest tulenevate potentsiaalsetest vastuolulistest otsuste ohu vältimiseks”³⁷.

72. Minnes kaugemale Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 sõnastusest, mis ei nõua mingit seotust hagide vahel, pidas Euroopa Kohus vajalikuks säilitada kõnealuse konventsiooni artikli 2 kasulik mõju, mis on konventsiooniga kehtestatud süsteemi „nurgakivi”³⁸. Nii välistas ta võimaluse, et hagejal oleks „võimalik kaevata kohtusse mitu kostjat üksnes selleks, et viia üks nendest kostjatest välja tema alalise asukoha järgse liikmesriigi kohtute alluvusest”³⁹.

37 — Kohtuotsuse punkt 12, kohtujuristi kursiiv.

38 — Nagu Euroopa Kohus on täpsustanud, on selle kohtualluvuse eeskirja tähtsus seletatav asjaoluga, et see võimaldab kostjal ennast põhimõtteliselt hõlpsamini kaitsta [vt eelkõige 17. juuni 1992. aasta otsus kohtuasjas C-26/91: Handte (EKL 1992, lk I-3967, punkt 14)] ja 13. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-412/98: Group Josi (EKL 2000, lk I-5925, punkt 35)]. Nii aitab see tagada korra kohase õigusemõistmise. Euroopa Kohus on samuti täpsustanud, et just kostjale algses kohtumenetluses kaitseõigustest kinnipidamise suhtes antud tagatiste tõttu on Brüsseli konventsioon kohtuotsuse tunnustamise ja täideviimise osas väga liberaalne [vt eelkõige 21. mai 1980. aasta otsus kohtuasjas 125/79: Denilauler (EKL 1980, lk 1553, punkt 13)].

39 — Eespool viidatud kohtuotsus Kalfelis, punkt 9.

73. Väljend, mida Euroopa Kohus kasutab selles kohtuotsuses hagide vahel vajaliku tiheda seose iseloomustamiseks, vastab Brüsseli konventsiooni artikli 22 kolmandas lõigus kasutatud väljendile, mis — tuletan meelde — täpsustab, et „[m]enetlused loetakse seotuks käesoleva artikli tähenduses, kui nad on sedavõrd tihedalt seotud, et eraldi menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks on otstarbekas nad lahendada koos”.

74. Mõni aasta pärast eespool viidatud kohtuotsuse Kalfelis tegemist andis Euroopa Kohus sellele seotuse mõistele kõnealuse artikli 22 tähenduses laia tõlgenduse. Nimelt oli ta eespool viidatud kohtuotsuses Tatry seisukohal, et „[k]orrahase õigusemõistmise eesmärgi täitmiseks peab see tõlgendus olema lai ja hõlmama kõiki juhte, kus esineb kohtuotsuste *vastuolulisuse* oht, isegi kui otsuseid saab täita eraldi ja kui nende õiguslikud tagajärjed ei ole vastastikku välistavad”⁴⁰.

75. Ta järeldas, et „[Brüsseli] konventsiooni artiklit 22 tuleb tõlgendada nii, et selleks, et oleks olemas tihe seos ühelt poolt samasisuliste, aga eri lepingute raames lahtiselt veetava laadungi ühele osale tekitatud kahju hüvitamiseks ühes osalisriigis teatava kaubamanike grupi poolt laevamaniku vastu esitatud hagi, ja teiselt poolt kahju hüvitamise hagi vahel, mille esitasid sama laeva-

omaniku vastu samades tingimustes veetava laadungi teise osa omanikud teises osalisriigis ja eri lepingute raames, mis on aga täpselt samasugused nagu esimese grupi ja laevamaniku vahel sõlmitud lepingud, piisab kui nende eraldi menetlemisel ja otsustamisel esineb otsuste vastuolulisuse oht, ilma et need peaksid kätkestama endas ohtu tuua kaasa õiguslikke tagajärgi, mis on vastastikku välistavad”⁴¹. [mitteametlik tõlge]

76. Sellele järeldusele jõudmiseks lükkas Euroopa Kohus tagasi vastuväite, et Brüsseli konventsiooni artikli 22 kolmandas lõigus esinevat väljendit „vastuolulised otsused”, tuleks mõista samas (peaaegu identses) mõttes, mis on kõnealuse konventsiooni artikli 27 punktis 3.⁴²

77. Selles tugines ta peamiselt mõttele, et nende kahe sätte eesmärgid on erinevad.

78. Ta nimelt täpsustab, et kui „[Brüsseli] konventsiooni artikli 27 punkt 3 annab kohtule võimaluse konventsiooni põhimõte-

41 — Eespool viidatud kohtuotsus Tatry, punkt 58.

42 — Tuletan meelde, et vastavalt sellele artiklile 27 ei tunnustata ühes osalisriigis (riik, kus otsus tehti) tehtud kohtuotsust teises osalisriigis (riigis, kus tunnustamist taotletakse), kui see „otsus on vastuolus kohtuotsusega, mis on tehtud samade asjaosaliste vahelise vaidluse puhul selles liikmesriigis, kus tunnustamist taotletakse”. Kohtujuristi kursiiv.

40 — Kohtuotsuse punkt 53, kohtujuristi kursiiv.

test ja eesmärkidest erandit tehes keelduda välisriigi otsuse tunnistamisest”⁴³, nii et on vaja seda artiklit tõlgendada kitsalt, siis seevastu on „[sama] konventsiooni artikli 22 kolmanda lõigu eesmärk [...] paremini kooskõlastada kohtu ülesannete täitmist ühenduses ja vältida otsuste seotust ja vastuolulisust, isegi kui otsused kuuluvad täitmisele eraldi”, nii et on oluline tõlgendada seda artiklit laialt.⁴⁴

79. Võib küsida, kas Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 kohaldamiseks nõutava tiheda seose kindlaksmääramiseks ei tuleks järgida samasugust arutluskäiku.

80. Kui nimelt selles artiklis ette nähtud menetluste koondamise mehhanismi tõttu võib arvestada, et selle artikli eesmärk on sama, mis Brüsseli konventsiooni artiklil 22, siis minu arvates nende kahe artikli sarnasus sellega piirdubki. Minu arvates vastandavad neid kaks põhierinevust. Esimene seondub nende toimega selle konventsiooni artiklis 2

sätetatud üldise kohtualluvuse eeskirja kohaldamisele. Teine puudutab nende artiklite rakendamist.

81. Mis puutub Brüsseli konventsiooni artikli 6 punktis 1 ette nähtud mehhanismi mõjusse konventsiooni artikli 2 kohaldamisele, siis tuleb tunnistada, et see on väga oluline. See mehhanism loodi põhimõttel, et ühes osalisriigis asuva kostja asukohajärgse kohtu pädevus on piisavalt tugev selleks, et oleks õigustatud selle kohtu pädevuse laienemine kaaskostjatele, kelle asukoht on teistes osalisriikides. Sellise kohtualluvuse laiendamise mehhanism jätab viimased süstemaatiliselt ilma võimalusest, et nende asju arutataks nende asukohajärgses kohtus, ja seega pärsib paradoksaalselt selle artikli 2 kohaldamist nende suhtes.

82. Vastupidi kõnealuse artikli 6 punktile 1 ei mõjuta sama konventsiooni artiklis 22 ette nähtud mehhanism selle konventsiooni artikli 2 kohaldamist süstemaatiliselt.

83. Nimelt kuulub artikkel 22 samamoodi nagu Brüsseli konventsiooni artikkel 21 pooleliolevates kohtuasjades kohaldamisele mitte ainult juhtudel, kus selle kohtu pädevus, kellele on hagi esitatud hiljem, määratakse kindlaks konventsiooni enda, nimelt

43 — Eespool viidatud kohtuotsus Tatry, punkt 55.

44 — *Idem*.

selle artikli 2 alusel, vaid ka juhul, kui pädevus tuleneb osalisriigi õigusest vastavalt konventsiooni artiklile 4.⁴⁵ Sellest lähtuvalt ei pruugi kõnealuses artiklis 22 ette nähtud mehhanismi toime artikli 2 kohaldamist üldse mõjutada.

Need kõnealuse konventsiooni sätted annavad kohtule, kellele on hagi esitatud hiljem, pädevuse nii, et viimane võib samuti põhi-kohtuasja otsustada, võtmata arvesse varem teises osalisriigis algatatud paralleelset menetlust.⁴⁶

84. See on nii seda enam, et isegi juhul, kus selle kohtu pädevus, kellele on hagi esitatud hiljem, põhineb kõnealusel artiklil 2, ei ole kindel, et Brüsseli konventsiooni artikli 22 mehhanismi kasutamine sunniks seda kohut pädevusest loobuma ja viiks seega asjaomase kostja välja tema asukoha osalisriigi kohtual-luvusest.

86. Seega, kui kohus, kellele on hagi esitatud hiljem, on Brüsseli konventsiooni artikli 2 alusel kostja või mitmest kostjast ühe asu-kohast tulenevalt pädev selles osalisriigis, kus kohus töötab, võib see kohus kõnealuse konventsiooni artikli 22 alusel kas ühe poole taotlusel oma pädevusest loobuda või menet-luse peatada, kuni asja esimesena arutav kohus teeb otsuse, või otsustada küsimuse viivitamatult ilma menetlust peatamata.

85. Artikkel 22 — tuletan meelde — näeb nimelt ette, et kui eri osalisriikide kohtutes on algatatud seotud menetlused, mis on esimeses kohtus pooleli, võib kohus, kellele on hagi esitatud hiljem, peatada menetluse või loobuda pädevusest poole taotlusel, kui selle kohtu suhtes kehtiv õigus võimaldab seotud menetlusi liita ning esimesena taot-luse saanud kohus on pädev mõlemas asjas.

87. Seega ei ole sugugi süstemaatiline see, kui kostja või üks paljudest kostjatest jäe-takse välja nende asukohajärgse osalisriigi kohtualluvusest seetõttu, et kohus, kellele on hagi esitatud hiljem, loobus pädevusest kõnealuse konventsiooni artikli 22 alusel, vastupidi juhule, kui — nagu nägime — kasutatakse konventsiooni artikli 6 punkti 1.

45 — Vt selle kohta minu ettepanek kohtuasjas C-281/02: Owusu, milles otsus tehti 1. märtsil 2005 (EKL 2005, lk I-1383, ettepaneku punkt 149).

46 — Vt selle kohta eelkõige Gaudemet-Tallon, H., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, L. G. D. J., 3. éd., 2002, lk 277.

88. Minu arvates õigustab erinevus Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 ja artikli 22 vahel selles osas, kuidas need mõjutavad sama konventsiooni artikli 2 ulatust, seda, et nende kummagi kohaldamiseks on nõutavad erinevad seotuse tingimused.

89. Nimelt, kuigi on lihtne väita, et seotuse mõiste lai tõlgendamine kõnealuse konventsiooni artikli 22 tähenduses ei pärsi, vastavalt eespool viidatud kohtuotsusele Tatry, konventsiooni artikli 2 kasulikku mõju, siis sama ei saa öelda seotuse mõiste tõlgendamise kohta kõnealuse artikli 6 punkti 1 kohaldamise raames. Tuleb tõdeda, et nendel konkreetsetel tingimustel vähendaks lai tõlgendamine vältimatult oluliselt juhtude arvu, kus kohaldataks artiklit 2 (mis puutub kaaskostjatesse).

90. Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on Euroopa Kohus alati oluliseks pidanud tõlgendada Brüsseli konventsiooni artiklites 5 ja 6 nimetatud kohtualluvuse erieeskirju rangelt, kuna nendes nähakse ette erandid selle konventsiooni artiklis 2 sätestatud kostja asukohajärgse kohtualluvuse üldpõhimõttest, mis — tuletan meelde — aitab suuresti kaasa korrakohase õigusemõistmise tagamisele.⁴⁷ Nagu nägime, on

Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuses Kalfelis läinud selles osas artikli 6 punkti 1 sõnastusest kaugemale, seades artikli kohaldamise tingimuseks, et olukorrad peavad olema seotud. Väljakujunenud kohtupraktika viitab seotuse mõiste kitsale käsitlesele, et piiritleda veelgi enam artikli 6 punkti 1 kohaldamist.

91. Teine oluline erinevus Brüsseli konventsiooni artikli 6 punktis 1 ja artiklis 22 ette nähtud menetluste koondamise mehhanismide vahel, mis puudutab nende vastavaid rakenduseeskirju, kinnitab minu arusaama, et Euroopa Kohu poolt eespool viidatud kohtuotsuses Tatry „seotuse” mõistele konventsiooni artikli 22 tähenduses antud laia tõlgendust on eelistatav kõnealuse artikli 6 punkti 1 kohaldamisele mitte üle kanda.

92. On oluline meeles pidada, et Brüsseli konventsiooni artikli 22 alusel pädevusest loobumise valik kuulub selle kohtu ainupädevusse, kellele on hagi esitatud hiljem, ja mitte hageja pädevusse, kes võib seda ainult taotleda.

93. Kui kohus otsustab kohtuasjas pädevusest loobumise kasuks, on see tingimata

47 — Vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Kalfelis (punkt 19); 19. septembri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-364/93: Marinari (EKL 1995, lk I-2719, punkt 13); 27. oktoobri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-51/97: Réunion européenne jt (EKL 1998, lk I-6511, punkt 29) ja 10. juuni 2004. aasta otsus kohtuasjas C-168/02: Kronhofer (EKL 2004, lk I-6009, punktid 13 ja 14).

ajendatud korrakohase õigusemõistmise kaalutlustest kas selleks, et vältida eri osalisriikides kohtuotsuste vahelist seotust või et jätta vaidluse lahendamine sellisele teise osalisriigi kohtule, kellele on hagi juba esitatud ja kelle kohtualluvus on tõestatud, kuna ta on asja arutamiseks objektiivselt paremas seisus.⁴⁸

esitades sama konventsiooni artikli 5 punkti 3 alusel hagi pigem nõude aluseks oleva teo ja/ või kahju tekitamise koha järgsesse kohtusse kui kostja asukoha osalisriigi kohtusse.

94. Sellest seisukohast erineb Brüsseli konventsiooni artikli 6 punktis 1 ette nähtud menetluste koondamise mehhanism konventsiooni artikli 22 omast tunduvalt.

96. Nii võib hageja oma valiku anda asi vastavalt kõnealuse artikli 6 punktile 1 pigem konkreetse (kostja asukohajärgse) osalisriigi kohtusse kui ühe või kaaskostja asukoha järgi ühe või mitme teise osalisriigi kohtusse, teha ainult ühe konkreetse seaduse või koguni kohtupraktika kohaldamiseks, mis on soodsam tema enda huvide tagamiseks kostjate omade arvelt, ja mitte objektiivse vajaduse tõttu tõendite või menetluse otstarbeka korraldamise osas.

95. Nimelt oleneb kõnealuse konventsiooni artikli 6 punkti 1 rakendamine ainult hageja ja mitte kohtu otsusest. Järelikult, kuigi see otsus võib olla ajendatud õiguspärasest soovist tagada menetlusökoonoomia, võivad selle aluseks olla ka vaieldavamad kaalutlused — mis puutub korrakohase õigusemõistmise või menetluse otstarbeka korraldamise nõuetesse — kui need, millest lähtus hageja,

48 — Nii on see näiteks juhul, kus deliktalise või peaaegu deliktalise vastutuse alane vaidlus anti mitte ainult kostja või paljudest ühe kostja elukoha osalisriigi kohtusse (Brüsseli konventsiooni artikli 2 alusel), vaid ka teise osalisriigi kohtusse, mille territooriumil pandi toime kahju tekitanud tegu ja/või selle osalisriigi kohtusse, kus kahju tekitati (kõnealuse konventsiooni artikli 5 punkti 3 alusel). Viimati nimetatud kohus oleks nimelt tõendite kontrollimise seisukohast paremas olukorras kui kostja või paljudest kostjatest ühe elukoha osalisriigi kohus, et hinnata, kas kohtuasja asjaoludel on vastutust põhjustavad asjaolud olemas. Vt selle kohta 30. novembri 1976. aasta nn „Mines de potasse d'Alsace” otsus kohtuasjas 21/76: Bier (EKL 1976, lk 1735, punktid 15–17).

97. Patendiõiguste rikkumist käsitlevad vaidlused võimaldavad sellise *forum shopping*'u kasutamist eelkõige praegu selle valdkonna siseriiklike õigusnormide oluliste erinevuste tõttu, olgu need siis menetluslikku (eelkõige tõendite saamise ja kaitsmise osas, millel on sageli sellistes vaidlustes põhiroll) või sisulist laadi (taunitavad aktid, sanktsioo-

nid, hüvitusmeetmed)⁴⁹, isegi kui põhimõtetiselt ei ole kõnealustes vaidlustes kohaldatav materiaaloiguse seadus *lex fori* (mis on kehtiv selle kohtu osalisriigis, kellele hagi esitati), vaid *lex loci protectionis* (see tähendab seadus, mis kehtib patendi väljastamise osalisriigis ehk riigis, kelle territooriumil kõnealuse patendi omaniku õiguste kaitse on ette nähtud ja nõutav), nii et teoorias ei mõjuta asja arutava kohtu valik kohaldatava materiaaloiguse seaduse kindlaksmääramist (vastupidi sellele, kuidas see alati toimub menetlusõiguse korral).⁵⁰

98. Põhikohtuasja puhul võib eeldada, et kort geding menetluse tõhusus ja Madal-

maade kohtupraktika seis alates 1990. aastate algusest (mis soosis Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 laia kohaldamist)⁵¹ mõjutasid kõnealuse patendi omanikke (eluko-haga Ühendriikides ja mitte Madalmaades) selles osas, et nad otsustasid anda asja pigem Madalmaade kohtusse (ja mitte Belgia, Saksa, Prantsuse, Ühendkuningriigi, Šveitsi, Austria või Rootsi kohtusse).⁵²

99. Kuigi hagejale on raske ette heita sellise *forum shopping*'u kasutamist oma huvide kaitsmiseks patendiomaniku ainuõiguse rik-kumist käsitlevas menetluses, siis minu arvates — arvestades märkimisväärsed erinevusi Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 loogika ja konventsiooni artikli 22 loogika vahel — ei ole korrakohase õiguse-mõistmisega seotud nõuded, mis õigustavad menetluste koondamist, kõnealuse artikli 6 punkti 1 kohaldamiseks sama ranged kui kõnealuse artikli 22 kohaldamiseks.

100. Nendel asjaoludel kaldun ma arvama, et — nagu väidavad kostjad põhikohtuasjas ja Ühendkuningriigi valitsus — kõnealuse kon-

49 — Mida rõhutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT L 157, lk 45; ELT eriväljaanne 17/02, lk 32) põhjendus 7:

„Komisjoni selles küsimuses peetud konsultatsioonidest selgub, et vaatamata TRIPS-lepingule on liikmesriikides intellektuaalomandi õiguste jõustamise vahendites siiski suuri erinevusi. Näiteks ajutiste meetmete rakendamise kord, mida kasutatakse eriti tõendite säilitamisel ja kahjutasu arvestamisel, või kohtulike tõendite rakendamise kord varieerub liikmesriigiti märkimisväärselt. Mõnes liikmesriigis puuduvad meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid, nagu näiteks õigus teabele ja õigusi rikkuva kauba turuletoomise tagasivõtmise õigus rikkujate kulul“.

Kui selle direktiivi (mis tuleb liikmesriikidel üle võtta 29. aprilliks 2006) eesmärk on siseriiklike õigusnormide lähendamine intellektuaalomandi õiguste kõrgetasemelise kaitse tagamiseks, siis sellega ei toimu täielikku ühtlustamist selles valdkonnas, nii et mõned praegused ebavõrdsused võivad püsida (eelkõige selles osas, mis puutub õiguste tahtmatult rikkumise tegude karistamisesse ning rikkumiste eest kriminaalvastutusele võtmisesse).

50 — Eeskiri, mille järgi kohaldatakse *lex loci protectionis*, mis tuleneb tavapärasest intellektuaalomandi õiguste territoriaalsuse põhimõttest ja on esitatud juba mitmes rahvusvahelises konventsioonis (näiteks Pariisi 20. märtsi 1883. aasta tööstusomandi kaitse konventsioon, WIPO väljaanne nr 201), on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma II) ettepaneku artiklis 8 [22. juuli 2003. aasta ettepanek, läbirääkimisel, KOM(2003) 427 lõplik], mis on kohaldatav intellektuaalomandi õiguste rikkumise puhul.

51 — Vt käesolev ettepanek, punkt 58.

52 — Madalmaade kohtute atraktiivsuse kohta põhikohtuasja asjaolude toimumise ajal, vt Véron, P., „Trente ans d'application de la Convention de Bruxelles à l'action en contrefaçon de brevet d'invention“, *Journal du droit international*, Paris, édition du Juris-classeur, 2001, lk 812 ja 813.

ventsiooni artikli 6 punkti 1 kohaldamise tingimusi ei tohiks tõlgendada sama laialt nagu eespool viidatud kohtuotsuses Tetry sama konventsiooni artikli 22 kohaldamiseks kehtestatud tingimusi.

101. Seega oleks minu arvates eelistatav jääda eespool viidatud kohtuotsuses Kalfelis Euroopa Kohtu antud põhimõtte juurde, mis — tuletan meelde — seab kõnealuse artikli 6 punkti 1 kohaldamise tingimuseks, et „erinevate kostjate vastu esitatud nõuete vahel [peab olema] seos nende esitamise hetkel, st [...] on olemas huvi neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos eri menetlustest tulenevate potentsiaalselt *vastuoluliste* [ja mitte *vastuoluliste* ainult eespool viidatud kohtuotsuse Tetry tähenduses] otsuste ohu vältimiseks”⁵³.

102. On muide huvitav märkida, et Euroopa Kohus ega ühenduse seadusandja ei ole sellest põhimõttest Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 ega kõnealusele konventsioonile järgnenud nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohutalluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artikli 6 punkti 1 kohaldamisel kõrvale kaldunud.

53 — Eespool viidatud kohtuotsus Kalfelis, punkt 12, kohtujuristi kursiiv.

103. Nimelt lähtus Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuses Réunion européenne jt, mis tehti mitu aastat pärast eespool viidatud kohtuotsust Tetry, ainult eespool viidatud kohtuotsusest Kalfelis ja selles Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 kohaldamiseks nõutud tiheda seotuse määratlusest,⁵⁴ et otsustada, et „ühe ja sama kahju hüvitamise hagi kahte nõuet, mis on esitatud eri kostjate vastu, ja millest üks põhineb lepingulisel vastutusel ja teine lepinguvälisel vastutusel, ei saa lugeda omavahel seotuks”⁵⁵.

104. Mis puutub määrusesse nr 44/2001, siis selles üksnes korratakse täpselt sama Euroopa Kohtu sõnastust eespool viidatud kohtuotsuses Kalfelis, lisamata sellele eespool viidatud kohtuotsuses Tetry esitatud arutluskäiku.⁵⁶

105. Need hiljutised kohtupraktika ja õigusnormide elemendid kinnitavad minu veendumust, et Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 kohaldamisel on eelistatav jääda seotuse sellise määratluse juurde, mille Euroopa Kohus andis eespool viidatud kohtuotsuses Kalfelis.

54 — Vt eespool viidatud kohtuotsus Réunion européenne jt, punkt 48.

55 — *Ibidem*, punkt 50.

56 — See määrus ei ole põhikohtuasja raames kohaldatav, sest see kohtuasi algatati enne kõnealuse määruse jõustumist esitatud hagi. Selle artikli 6 punkt 1 näeb ette, et „[e]elnevas artiklis nimetatud isiku võib kaevata ka: 1) juhul kui kostjaid on mitu, selle paiga kohtusse, kus on neist ühe alaline elu- või asukoht, tingimusel, et nõuded on sedavõrd tihedalt seotud, et eri menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks oleks soovitatav neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos”.

106. Millised konkreetseid järeldused tuleb teha nõutava seotuse olemusest kõnealuse artikli 6 punkti 1 kohaldamiseks Euroopa patendi rikkumise alastes vaidlustes, nagu on arutamisel eelotsusetaotluse esitanud kohtus? Seda käsitlen ma nüüd.

C. Nõutava seostatuse olemusest tehtavad järeldused Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 kohaldamiseks Euroopa patendi rikkumist käsitlevates vaidlustes, nagu on arutamisel eelotsusetaotluse esitanud kohtus

107. Kui jääda, nagu ma teen ettepaneku, seotuse määratluse juurde, mille andis Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuses Kalfelis, tuleb kohe mõttesse lihtne vastus: Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkt 1 ei ole kohaldatav, kui Euroopa patendi rikkumise vaidluste — nagu on arutamisel eelotsusetaotluse esitanud kohtus — vahel ei ole selle sätte kohaldamiseks nõutavat seost.

108. Euroopa patendi rikkumise vaidluse puhul, kus väidetavate patendiõiguste rikkumiste osas on hagi esitatud mitme kostja vastu, kelle asukoht on eri osalisriikides, ning kostjad olevat neile ette heidetavad teod toime pannud igaüks oma asukoha osalisriigi territooriumil, on võimalik, et — kui sellist vaidlust ei koondata lahendamiseks ühe

kostja asukohajärgsele kohtule — tehakse eri kostjate suhtes erinevad otsused (nende kostjate asukohajärgsete eri osalisriikide kohtute poolt) näiteks etteheidetavate patendiõiguste rikkumise tegude kirjelduse, tõendite kaitset tagavate meetmete võtmise või hagejale tekitatud kahjuhüvitise summa kindlaksmääramise osas.

109. Sellegipoolest ei ole sellised otsused, kui erinevad need ka oleks, sel juhul siiski vastuolulised või üksteisega kokkusobimatud. Ühelt poolt, kuna iga otsus on tehtud eri kostja suhtes, võib otsused täide viia eraldi ja samal ajal kõikide suhtes. Teiselt poolt ei ole nende otsuste õiguslikud tagajärjed vastastikku välistavad, sest sel juhul otsustab iga kohus, kuhu pöörduti, patendiomaniku õiguste väidetavate rikkumiste üle ainult selle osalisriigi territooriumil, kus on kohtu asukoht, nii et iga sellise otsuse õiguslikud tagajärjed hõlmavad eri territooriumi.

110. Sellest tuleneb, et seotus, mida Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuses Kalfelis nõuab, puudub. Vastavalt sellele kohtupraktikale ei ole seega Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkt 1 sellisel juhul kohaldatav.

111. Minu arvates kehtiks sama isegi juhul, kus vastupidi minu hinnangule oleks sama konventsiooni artiklit 22 puudutav eespool viidatud Tatry kohtupraktika kõnealusele artikli 6 punktile 1 ülekantav.

112. Arvan sarnaselt Ühendkuningriigi valituse ja komisjoniga, et Euroopa patendi rikkumise vaidluse raames oleks liigne rääkida otsuste vastuolulisuse ohust eespool viidatud kohtuotsuse Tatry tähenduses.

113. Mul on raske uskuda, et otsust võidaks käsitada teisega vastuolus olevana üksnes põhjusel, et vaidluse lahendus, st menetluse lõpptulemus on erinev. Selleks et otsused oleksid vastuolulised, oleks minu arvates veel vaja, et õiguslik ja faktiline olukord oleks sama. Üksnes sel juhul võiks otsuseid pidada vastuoluliseks, sest ühest ja samast õiguslikust ja faktilisest olukorrast lähtudes jõuavad kohtud lahknevatele või koguni risti vastupidistele lahendustele.⁵⁷

114. Nagu ma juba märkisin,⁵⁸ kehtivad väljaspool Müncheni konventsiooniga ette nähtud Euroopa patendi väljastamise ühiseeskirju selliste patentide suhtes iga osalisriigi, mille suhtes patent on väljastatud, siseriiklikud õigusnormid. Kõnealune Euroopa patent jaguneb väljastamise hetkest peale „siseriiklike patentide kimbuks”.

115. Seega on vastavalt Müncheni konventsiooni artikli 2 lõikele 2 „Euroopa patendil [...] osalisriigis, kelle suhtes see on välja antud, samasugune toime ning ta allub samadele tingimustele, mis selle riigi siseriiklik patent, kui käesolev konventsioon ei sätesta teisiti”.

116. Samamoodi näeb kõnealuse konventsiooni artikli 64 lõige 1 ette, et „[Euroopa patent] tagab alates patendi väljaandmise teate avaldamisest [...] selle omanikule igas osalisriigis, mille suhtes patent on välja antud, samad õigused, mis talle annab selles riigis välja antud siseriiklik patent”. Sama artikli lõige 3 lisab, et „Euroopa patendi rikkumise korral rakendatakse siseriiklikku õigust”.

57 — Vt selle kohta kohtujurist G. Tesaro ettepaneku punktid 28 ja 29 kohtuasjas, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus Tatry.

58 — Vt käesolev ettepanek, punktid 23–25.

117. Kõigist nendest Müncheni konventsiooni sätetest tuleneb selgelt, et paljude kostjate vastu, kelle asukoht on eri osalisriikides, igäühe vastava riigi territooriumil toime pandud tegude osas algatatud Euroopa patendi omaniku ainuõiguste rikkumist käsitlevat kohtuasja tuleb menetleda siseriiklike õigusnormide kohaselt, mis kehtivad selles valdkonnas igas kõnealuses riigis, mille suhtes asjaomane patent on välja antud.

118. Nagu ma juba märkisin, sisaldavad Euroopa Liidu patendiõiguste rikkumist käsitlevad siseriiklikud õigusnormid endiselt olulisi erinevusi, olgu need siis menetluslikku (eelkõige mis puudutab tõendite saamist ja kaitset, millel on sageli sellistes vaidlustes põhiroll) või sisulist laadi (taunitavad teod, sanktsioonid, hüvitusmeetmed), kusjuures tuleks meeles pidada, et põhimõtteliselt on kõnealuste vaidluste suhtes kohaldatav materiaalse kaitse seadus *lex loci protectionis* (see tähendab seadus, mis kehtib osalisriigis, mille territooriumil on kõnealuse patendi omaniku õiguste kaitse ette nähtud ja kus seda nõutakse).

119. Seega tuleb tõdeda, et sellistes Euroopa patendi rikkumise vaidlustes, nagu on arutamisel eelotsusetaotluse esitanud kohtus, ei tulene eri osalisriikides tehtud otsuste võimalikud erinevused samast õiguslikust olukorrast.

120. Seda otsustust ei lükka ümber asjaolu, et Müncheni konventsiooni osalisriikidel on olemas ühissuunised, et määrata vastavalt kõnealuse konventsiooni artiklile 69 kindlaks Euroopa patendiga antud materiaalse kaitse ulatus.⁵⁹ Vaatamata sellele, kuivõrd oluliselt mõjutavad artikli 69 tõlgendusprotokolli vastuvõtmisega kehtestatud suunised Euroopa patendi rikkumise vaidlusi, on ikkagi tõsi, et see protokoll puudutab üksnes konkreetse Euroopa patendiga antud *materiaalse* kaitse ulatust, see tähendab tööstusomandiõiguse, mida kujutab endast patent, *tehnilist* eset. Siin on küsimus erinev Euroopa patendi omanikule antud õiguste *õiguslikust* ulatusest, mida reguleerivad jätkuvalt erinevate riikide õigusnormid.

121. Sellest tuleneb – nagu rõhutas Prantsuse valitsus –, et kui selline hagi antakse eri osalisriikide mitmesse kohtusse, siis ei saa põhimõtteliselt pidada sellest lähtuvaid erinevaid otsuseid vastuoluliseks. Kuna otsuste vastuolulisuse oht puudub, ei ole eespool viidatud kohtuotsusest Tatry lähtuvalt Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 kohaldamine asjakohane.

59 — Vt käesolev ettepanek, punkt 28.

122. Minu arvates jõuab sellele järeldusele isegi juhul (ära toodud eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt teises eelotsuse küsimuses), kus kostjateks olevad äriühingud kuuluvad samasse kontserni ja on oletatavasti toiminud ühtemoodi või sarnaselt ühise tegutsemisviisi järgi, mille on välja töötanud üks nendest nii, et tegemist on sama faktilise olukorraga.

123. See võimalik faktiliste olukordade ühtsus või ühesugus ei muuda millegagi praegusest patendiõiguste rikkumist käsitlevate siseriiklike õigusnormide erinevusest tingitud õiguslike olukordade erinevust.

124. Lõpuks, kui möönda, et Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkt 1 on sellisel juhul kohaldatav üksnes põhjusel, et faktiline olukord on sama, siis ei oleks see minu arvates vastuvõetav kõnealuse konventsiooni eesmärkide seisukohast, mis on ühelt poolt ühenduses asutatud isikute õiguskaitse ja teiselt poolt õiguskindluse tugevdamine.

125. Ühenduses asutatud isikute õiguskaitse tugevdamine eeldab, et Brüsseli konventsioonis esitatud kohtualluvuse ühiseeskirjad võimaldavad „hagejal *hõlpsalt* kindlaks teha kohut, kuhu ta võib pöörduda, ja kostjal *mõistlikult* ette näha, millisesse kohtusse

võidakse tema vastu hagi esitada”.⁶⁰ Euroopa Kohus iseloomustas neid eeskirju, märkides, et need „suudavad tagada kindluse konkreetset vaidlust menetleda võivate erinevate siseriiklike kohtute pädevuse jaotuses”.⁶¹ Ainult sellistele nõuetele vastavad kohtualluvuse eeskirjad võivad tagada õiguskindluse põhimõtte järgimise, mis on väljakujunenud kohtupraktika⁶² kohaselt üks kõnealuse konventsiooni eesmärgi.

126. Vastavalt sellele loogikale otsustas Euroopa Kohus, et „[õiguskindluse] põhimõtte, mis on üks konventsiooni eesmärkidest, nõuab aga, et selliseid pädevusnorme, milles on sätestatud erand konventsiooni artiklis 2 ette nähtud konventsiooni üldisest põhimõttest, tuleb tõlgendada selliselt, et tavapäraselt ettevaatlikul kostjal oleks võimalik mõistlikult ette näha, millises kohtus, mis ei ole tema asukohariigi kohus, peaks ta oma huve kohtumenetluses kaitsma”.⁶³

60 — Vt eelkõige 13. juuli 1993. aasta otsus kohtuasjas C-125/92: Mulox IBC (EKL 1993, lk I-4075, punkt 11); 3. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-269/95: Benincasa (EKL 1997, lk I-3767, punkt 26); 17. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-334/00: Tacconi (EKL 2002, lk I-7357, punkt 20); 5. veebruari 2004. aasta otsus kohtuasjas C-18/02: DFDS Torline (EKL 2004, lk I-1417, punkt 36) ja eespool viidatud kohtuotsused Kronhofer (punkt 20) ja Owusu (punkt 40).

61 — Vt eelkõige 29. juuni 1994. aasta otsus kohtuasjas C-288/92: Custom Made Commercial (EKL 1994, lk I-2913, punkt 15); 19. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-256/00: Besix (EKL 2002, lk I-1699, punkt 25) ja eespool viidatud kohtuotsus Owusu (punkt 39).

62 — Vt eelkõige 4. märtsi 1982. aasta otsus kohtuasjas 38/81: Effer (EKL 1982, lk 825, punkt 6); eespool viidatud kohtuotsus Custom Made Commercial (punkt 18); 28. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-440/97: GIE Groupe Concorde jt (EKL 1999, lk I-6307, punkt 23); eespool viidatud kohtuotsus Besix (punktid 24–26); 6. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-80/00: Italian Leather (EKL 2002, lk I-4995, punkt 51) ja eespool viidatud kohtuotsus Owusu (punkt 38).

63 — Eespool viidatud kohtuotsus Owusu (punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).

127. Ent minu arvates ei piisa Brüsseli konventsioonis sätestatud kohtualluvuse eeskirjade ettearvatavuse tagamiseks vastavalt eelotsusetaotluse esitanud kohtu osutatud erinevatele seosekriteeriumidele sellest, kui seada kõnealuse konventsiooni artikli 6 punkti 1 kohaldamise tingimuseks, et hagid peavad olema seotud sama faktilise olukorraga.

128. Kui oletada, et kostjateks olevad äriühingud kuuluvad samasse kontserni ja et neile ette heidetavad patendiõiguste rikkumise teod on identsed või sarnased, ei ole hagejal ega kohtul lihtne kindlaks teha, kas sellised teod pandi toime kõnealuste äriühingute kokkumängus või kontsernis välja töötatud ühise tegutsemisviisi tulemusel.

129. Nii on see veelgi enam kõnealuste äriühingute vastava rolli kindlaksmääramisel väidetavas ühises tegutsemisviisis, et kindlaks teha „the spider in the web”. Sellest küsimusest võib väga tõenäoliselt saada „vaidluspesa”, see tähendab et see võib tekitada arvukaid pooltevahelisi vaidlusi, sealhulgas kostjate endi vahel. Lähtuda Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 rakendamisel põhimõttest, et pädev on see kohus, kelle vastutusalal on asutatud äriühing, kellel on keskne roll etteheidetatavate

patendiõiguste rikkumise aluseks oleva ühise tegutsemisviisi väljatöötamises, oleks minu arvates vastuolus ettenähtavuse või kindluse nõuetega, mille Euroopa Kohus on kõnealuse konventsiooniga sätestatud kohtualluvuse eeskirjade tõlgendamiseks ette näinud.

130. Seda arutluskäiku arvestades olen ma seisukohal, et Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkt 1 ei ole mõeldud kohaldamiseks Euroopa patendi rikkumise vaidluses, milles on hagi esitatud mitmete eri osalisriikides asutatud äriühingute vastu tegude osas, mis on toime pandud vastavalt iga äriühingu asukohariigi territooriumil, isegi juhul, kui kõnealused äriühingud, kes kuuluvad samasse kontserni, on väidetavalt toimunud ühtemoodi või sarnaselt kooskõlastatult või ühise tegutsemisviisi järgi, mille on välja töötanud ainult üks neist.

131. See, kuidas kõnealuse konventsiooni artikli 16 punktis 4 ette nähtud ainupädevuse eeskiri mõjutab Euroopa patendi rikkumist käsitlevate vaidluste lahendamist, kinnitab minu veendumust selles analüüsis. Käsitlen seda nüüd lühidalt oma märkuste jätkuks eelotsuse küsimuste mõtte ja ulatuse kohta.

D. Brüsseli konventsiooni artikli 16 punktis 4 ette nähtud ainupädevuse eeskirja mõju Euroopa patendi rikkumist käsitlevate vaidluste lahendamisele

132. Isegi juhul, kui Euroopa Kohus asuks eespool viidatud kohtuasjas GAT seisukohale, et Brüsseli konventsiooni artikli 16 punkt 4 ei ole kohaldatav Euroopa patendi rikkumise vaidluses, milles vaidlustatakse asjaomase patendi kehtivus, ei jäta see artikkel sellise vaidluse lahendamist täiesti mõjutamata.

133. Nagu näitab eespool viidatud kohtuasi Boston Scientific jt, milles esitati varasem eelotsusetaotlus ja mis lõpuks tagasi võeti,⁶⁴ võib juhtuda, et Euroopa patendi tühistamise menetlus algatatakse enne või pärast asjaomase patendi omaniku ainuõiguse rikkumist käsitleva menetluse algatamist. Nendel asjaoludel viib kõnealuse artikli 16 punkt 4 vältimatult välja vaidluseni kõnealuse patendi üle, mida ei saa lahendada, kasutades Brüsseli konventsiooni artikli 22 mehhanismi seotuse kohta.

134. Seega juhul, kus Euroopa patendi tühistamise menetlus algatatakse (nende eri osalisriikide kohtutes, kelle suhtes asjaomane patent on välja antud, vastavalt Brüsseli

konventsioon artikli 16 punktile 4) enne patendiomaniku ainuõiguse rikkumist käsitleva menetluse algatamist (kostjate paljususe korral nendest ühe asukohajärgses kohtus väidetaval kõnealuse konventsiooni artikli 6 punkti 1 alusel) sama patendi asjus tegude pärast, mis pandi toime iga vastava riigi territooriumil,⁶⁵ on väga tõenäoline, et juhul, kui väide kõnealuse patendi tühisuse kohta esitatakse vastuväitena, otsustab kohus, kellele viimati nimetatud hagi esitatakse (oletades, et see kohus on pädev artikli 6 punkti 1 väidetaval alusel, mida ma vaidlustan), vastavalt sama konventsiooni artiklile 22 menetluse peatada (kuni tehakse otsused kõnealuse patendi kehtivuse kohta kõikides nendes osalisriikides) või hoopis pädevusest loobuda (ning vaidlus tuleks seega lahendada eri kohtutel, kellele on esitatud hagrid kõnealuse patendi tühistamiseks).

135. Sellest tuleneb, et sel juhul ei oleks palju abi sellest, kui Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 kasutatakse Euroopa patendi rikkumise vaidluste koondamiseks ühe kostja asukohajärgsesse kohtusse ja seega ajakulu ja kulude vältimiseks seoses sellise vaidluse puhkemisega eri osalisriikide kohtutes.

65 — See oletus vastab „torpeedoks” nimetatavale strateegiale, mis ettevõtja puhul, kes tunneb, et teda ähvardab patendiõiguste rikkumise hagi, seisneb selles, et ta algatab võimaliku patendiõiguste rikkumises algatava menetluse käigu aeglustamiseks ise menetluse asjaomase patendi tühisuse tunnistamiseks.

64 — Vt käesolev ettepanek, punkt 3.

136. Sama kehtiks vastupidisel juhul, kus Euroopa patendi omaniku ainuõiguse rikkumist käsitlev menetlus algatatakse (ühe kostja asukohajärgses kohtus kõnealuse artikli 6 punkti 1 väidetaval alusel) — tegude pärast, mis pandi toime iga osalisriigi territooriumil, kelle suhtes asjaomane patent on välja antud — enne selle patendi tühistamise menetluse algatamist (nende eri osalisriikide kohtutes, kelle suhtes kõnealune patent on välja antud, vastavalt Brüsseli konventsiooni artikli 16 punktile 4).

Euroopa patendi rikkumise vaidluste koondamiseks ühe kostja asukohajärgsesse kohtusse ja seega ajakulu ja kulude vältimiseks seoses sellise vaidluse puhkemisega eri osalisriikide kohtutes.

139. Need eri juhud toovad välja praeguse kohtuliku pädevuse jagunemise süsteemi piirid Euroopa patendi rikkumise vaidluste lahendamisel. See olukord võib aga tulevikus muutuda käimasolevate läbirääkimiste tulemusel nii ühenduses kui ka Euroopa Patendiametis.

137. Sel juhul on samuti väga tõenäoline, et kohus, kellele esitati hagi esimesena (patendiõiguste rikkumise vaidluses, mille raames esitati väide Euroopa patendi tühisuse kohta), otsustab (kui oletada, et see kohus on pädev artikli 6 punkti 1 väidetaval alusel, mida ma vaidlustan) menetluse peatada, kuni tehakse otsused asjaomase patendi kehtivuse kohta, kui on selge, et kohtutel, kellele esitati hiljem hagid selle patendi tühistamiseks, ei ole Brüsseli konventsiooni artikli 22 alusel õigust nendes vaidlustes pädevusest loobuda, sest konventsiooni artikli 16 punkti 4 alusel on nad ainsana pädevad neid vaidlusi lahendada.

E. Kohtualluvuse eeskirjade tulevikuväljavaated Euroopa patendi rikkumise vaidluste suhtes

140. Käimas on rida läbirääkimisi patendi-vaidluste tsentraliseerimiseks.

138. Ka siin ei ole palju abi kõnealuse konventsiooni artikli 6 punkti 1 kasutamisest

141. Esimesi läbirääkimisi alustati Euroopa Patendiameti raames pärast Pariisis 1999. aasta juunis toimunud valitsustevahe-

list konverentsi. Moodustati töörühm Euroopa patendialaste vaidluste lahendamise süsteemi käsitleva kokkuleppe eelnõu koostamiseks.⁶⁶ Tehtud töö tulemusena võeti 2004. aasta veebruaris vastu kokkuleppe eelnõu, mis peaks tulema arutamisele tulevasel valitsustevahelisel konverentsil.

sioonkaebuste kohta Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtus.⁶⁹

142. Nii nende kui ka ühenduses juba varem peetud läbirääkimiste põhjal⁶⁷ töötas komisjon 1. augustil 2000 välja nõukogu määruse ettepaneku ühenduse patendi kohta.⁶⁸ Sellega kavatsetakse anda kõik tulevase ühenduse patendi (mille on väljastanud EPA kõikide ühenduse liikmesriikide territooriumide suhtes) õiguste rikkumist ja kehtivust käsitlevad vaidlused Euroopa Kohtu pädevusse. Komisjon esitas selle kohta 2003. aasta lõpus nõukogu otsuse eelnõu, mille kohaselt antakse ühenduse patendiga seonduvad vaidlused Euroopa Kohtu pädevusse, ning ettepaneku nõukogu määruseks ühenduse patendi kohtu asutamise kohta ja apellat-

143. Minu arvates on asjakohane, et Euroopa patendi rikkumise vaidlustes kohaldatava kohtuliku pädevuse jagunemise praeguse süsteemi paremaks muutmine toimuks ainult nende läbirääkimiste raames.

144. Kõikide nende põhjenduste kokkuvõtteks peab minu arvates eelotsuse küsimustele vastama, et Brüsseli konventsiooni artikli 6 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et see ei ole kohaldatav Euroopa patendi rikkumise vaidluse raames, milles mitmele eri osalisriikides asutatud äriühingule heidetakse ette tegusid, mis on toime pandud kõikide nende riikide territooriumil, isegi juhul, kui kõnealused äriühingud, kes kuuluvad samasse kontserni, on toimunud ühtemoodi või sarnaselt ühise tegutsemisviisi järgi, mille on väidetavalt välja töötanud ainult üks neist.

66 — Lepingu eelnõuga saab tutvuda EPA veebilehel (http://www.european-patent-office.org/epo/epla/index_f.htm).

67 — Liikmesriikide vahel võeti vastu kaks rahvusvahelist lepingut, aga need ei ole kunagi jõustunud. Üks neist on 15. detsembril 1975 Luxembourgis allakirjutatud ühisturu Euroopa patendi käsitlev konventsioon 76/76/EMÜ (EÜT 1976, L 17, lk 1) ja teine 15. detsembril 1989 Luxembourgis sõlmitud leping 89/695/EMÜ ühenduse patendide kohta (EÜT L 401, lk 1).

68 — EÜT 2000, C 337 E, lk 278.

69 — Vt vastavalt KOM(2003) 827 (lõplik) ja KOM(2003) 828 (lõplik).

VI. Ettepanek

145. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Hoge Raadi (Madalmaad) eelotsuse küsimustele järgmiselt:

27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades, mida on muudetud 9. oktoobri 1978. aasta konventsiooniga Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ühinemise kohta, 25. oktoobri 1982. aasta konventsiooniga Kreeka Vabariigi ühinemise kohta, 26. mai 1989. aasta konventsiooniga Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemise kohta ja 29. novembri 1996. aasta konventsiooniga Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemise kohta, artikli 6 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et see ei ole kohaldatav Euroopa patendi rikkumise vaidluse raames, milles paljudele eri osalisriikides asutatud äriühingutele heidetakse ette tegusid, mis on toime pandud kõikide nende riikide territooriumil, isegi juhul, kui kõnealused äriühingud, kes kuuluvad samasse kontserni, on toiminud ühtemoodi või sarnaselt ühise tegutsemisviisi järgi, mille on väidetavalt välja töötanud ainult üks neist.